

Informatie over de ecologische (milieu-) en sociale kenmerken van de pensioenregeling van Pensioenfonds Zorg en Welzijn

Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn, met zetel te Utrecht en met adres Utrechtseweg 91, 3702 AA, Zeist, Handelsregister nr. 41179049.

Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn (hierna: PFZW) beheert een groot pensioenvermogen dat we beleggen voor onze belanghebbenden. De belanghebbenden van PFZW zijn actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De mate waarin deze beleggingen maatschappelijk verantwoord of duurzaam zijn is een belangrijk onderwerp. Daarom communiceren wij daar op allerlei manieren over.

In dit document geven wij informatie over de PFZW-pensioenregeling en de duurzaamheidsaspecten daarvan: we laten zien wat de duurzaamheidskenmerken, -doelen en -meetpunten zijn. Dit doen dit volgens de Europese regels zoals die zijn vastgelegd in de 'Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)'.

Op onze website is meer informatie te vinden over hoe PFZW duurzaam belegt. Met deze informatie proberen we u een zo volledig en correct mogelijk beeld te geven van de manier waarop wij bezig zijn met duurzaam beleggen. Een deel van de informatie is wettelijk verplicht om te delen. Wij kunnen ons voorstellen dat er vragen zijn over dit belangrijke onderwerp. Meer informatie kunt u daarom opvragen via onze klantcontactorganisatie.

(a) Samenvatting/Summary

De rubriek "Samenvatting" voor de financiële producten die ecologische of sociale kenmerken promoten, bevat een samenvatting van alle informatie in de verschillende rubrieken hieronder. Deze samenvatting wordt in het Nederlands en in het Engels gegeven.

PFZW wil de negatieve gevolgen van beleggingen verkleinen en de positieve gevolgen op een leefbare omgeving vergroten. Dit doet PFZW door anders te beleggen (verschuiven van kapitaal naar duurzamere bedrijven) en door duurzaamheid binnen bedrijven te stimuleren (betrokken aandeelhouderschap). Daarom heeft PFZW een duurzaamheidsstrategie waarin onze doelen zijn vastgelegd. Met deze duurzaamheidsstrategie richt PFZW zich op de volgende ecologische en sociale kenmerken:

1. De beleggingen van PFZW moeten voldoen aan minimum-duurzaamheidsnormen.
2. PFZW heeft een klimaatstrategie om bij te dragen aan de klimaattransitie.
3. PFZW wil bijdragen aan duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's).

Om de duurzaamheidsstrategie te bereiken, gebruiken we de volgende instrumenten:

- Uitsluitingen
- ESG-integratie
- Betrokken aandeelhouderschap
- Kapitaal sturen

Onze uitvoeringsorganisatie PGGM voert de PFZW-duurzaamheidsstrategie uit en monitort dit. De naleving van de ecologische en sociale kenmerken wordt gemeten aan de hand van een aantal duurzaamheidsindicatoren

In dit document staat hoe de ecologische en sociale kenmerken worden nageleefd en op basis van welke databronnen en methodieken de kenmerken worden gemeten. Daarnaast is een beschrijving opgenomen van het due diligence-beleid, waarmee we de negatieve gevolgen die beleggingen mogelijk hebben op duurzaamheid identificeren. Ook geven we een korte samenvatting van het engagement-beleid.

PFZW wants to reduce the negative consequences of investments and increase the positive consequences for a liveable environment. PFZW does this by investing differently (shifting capital to more sustainable companies) and by stimulating sustainability within companies (engaged share ownership). That is why PFZW has a sustainability strategy that sets out our goals. With this sustainability strategy, PFZW focuses on the following ecological and social characteristics.

1. PFZW's investments must meet minimum sustainability standards.
2. PFZW has a climate strategy to contribute to the climate transition.
3. PFZW wants to contribute to the sustainable development goals of the United Nations (SDGs).

To achieve the sustainability strategy, we use the following tools:

- Exclusions
- ESG integration
- Committed share ownership
- Dedicated capital

Our executive organization PGGM implements and monitors the PFZW sustainability strategy. Compliance with the ecological and social characteristics is measured on the basis of a number of sustainability indicators.

This document states how the ecological and social characteristics are observed and on the basis of which data sources and methodologies the characteristics are measured. In addition, a description of the due diligence policy is included, with which we identify the negative consequences that investments may have on sustainability. We also provide a brief summary of the engagement policy.

(b) Geen duurzame beleggingsdoelstelling

Dit financiële product promoot ecologische of sociale kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Aan de pensioenregeling van PFZW ligt een duurzaam beleggingsbeleid ten grondslag. We beleggen ons vermogen waar mogelijk duurzaam. Ecologische en sociale kenmerken worden door PFZW gepromoot en we streven naar duurzaamheid in ons beleggingsbeleid. Het begrip duurzame beleggingen heeft echter in de Europese regelgeving een eigen betekenis. Gaat het om een duurzame belegging in de zin van Europese regelgeving? Dan moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. De duurzaamheidsdoelstellingen van PFZW voldoen op dit moment niet volledig aan alle criteria in de Europese regelgeving. De voorwaarde waar PFZW nog geen gericht beleid op voert, is op het waarborgen dat een belegging die een ecologisch of sociaal kenmerk heeft niet tegelijkertijd ernstige afbreuk doet aan een ander aspect van ecologische of sociale aard. Dit komt onder andere doordat we op dit moment nog niet alle gegevens (van ondernemingen en landen) hebben om die beoordeling te kunnen doen.

(c) Ecologische of sociale kenmerken van het financiële product

Welke ecologische of sociale kenmerken promoot het financiële product?

PFZW promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

1. De beleggingen van PFZW moeten voldoen aan minimumduurzaamheidsnormen

We willen dat al onze beleggingen voldoen aan minimumduurzaamheidsnormen.

De duurzaamheidsnormen die we gebruiken gaan over het product dat bedrijven maken en over het gedrag van bedrijven en overheden. Voldoet een bedrijf niet aan deze minimale duurzaamheidsnormen? Dan beleggen we er niet in. We gaan ook in gesprek met bedrijven over duurzaamheidsonderwerpen en stemmen over duurzaamheidsonderwerpen op aandeelhoudersvergaderingen. Dit is betrokken aandeelhouderschap. Hiermee moedigt PFZW bedrijven aan om hun duurzaamheidsprestaties te verbeteren. Of om negatieve gevolgen op samenleving en/of milieu te voorkomen of te verminderen.

2. PFZW heeft een klimaatstrategie om bij te dragen aan de klimaattransitie

In het Klimaat-akkoord van Parijs is afgesproken dat de opwarming van de aarde ruim beneden 2 graden moet worden gehouden. PFZW wil als grote belegger een actieve rol spelen op het gebied van klimaat. PFZW streeft naar een klimaatneutrale beleggingsportefeuille in 2050. Dit is in lijn met de doelstellingen van Parijs.

In 2019 ondertekende PFZW het commitment van de financiële sector aan het Klimaatakkoord. Dit commitment houdt in dat PFZW de ambitie heeft uitgesproken het CO₂-gehalte van de portefeuille te meten en te reduceren.

PFZW heeft een klimaatstrategie die invulling geeft aan dit commitment. PFZW heeft doelstellingen geformuleerd om CO₂-uitstoot te reduceren en meer te beleggen in klimaatoplossingen.

We zijn ervan overtuigd dat het combineren van verschillende instrumenten de beste resultaten oplevert. PFZW maakt andere beleggingskeuzes en stelt zich op als betrokken aandeelhouder.

3. PFZW wil bijdragen aan duurzame ontwikkelingsdoelen

We willen een goed pensioen in een leefbare omgeving realiseren. We sluiten ons hierbij aan bij de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (VN). Dit zijn de 'Sustainable Development Goals' (SDG's).

Onze aandacht gaat extra uit naar doelen die gaan over 'Mens & Gezondheid' en 'Klimaat'. Deze onderwerpen passen het beste bij PFZW. Ook onze deelnemers vinden dat. De zeven doelen waar we ons vooral op richten zijn:

**Wat willen we bereiken in 2025?
Wij concentreren ons op deze zeven SDG's:**

(d) Beleggingsstrategie

Wat is de beleggingsstrategie die wordt gehanteerd om de ecologische of sociale kenmerken te verwezenlijken die door het financieel product worden gepromoot?

PFZW wil de negatieve gevolgen van beleggingen verkleinen en de positieve gevolgen op een leefbare omgeving vergroten. Dit doet PFZW door geld te verschuiven naar duurzamere ondernemingen die bijdragen aan de SDG's en door duurzaamheid te stimuleren binnen ondernemingen waarin we beleggen. In de strategie wordt onderscheid gemaakt tussen een 'Verantwoorde Basis' en een 'Duurzame wereld'.

Verantwoorde Basis

PFZW stelt minimumeisen aan de bedrijven waarin we beleggen. Deze eisen gaan over het gedrag van bedrijven en over de producten die zij maken. We verschuiven vermogen van beleggingen die niet aan de minimumeisen voldoen naar beleggingen die hier wel aan voldoen.

Hiernaast letten we bij al onze beleggingen op de ESG-factoren. ESG staat voor Environmental, Social en Governance (milieu, maatschappij en bestuur). Door ESG-factoren mee te nemen verwachten we een hoger rendement en/of lager risico.

Duurzame wereld

We zetten ons in om een positieve impact te realiseren voor een meer leefbare wereld. We doen dit door geld te verschuiven naar duurzamere ondernemingen die bijdragen aan de SDG's en door duurzaamheid te stimuleren binnen ondernemingen waarin we beleggen. Ook willen we de meetbare impact op de aandachtsgebieden 'Mens & Gezondheid' en 'Klimaat' vergroten. Hiermee laten we zien wat we echt met het beleggingsbeleid bereikt hebben. Hiernaast proberen we onze negatieve impact te verkleinen.

Om de doelen van 'Verantwoorde Basis' en 'Duurzame wereld' te bereiken, gebruiken we de volgende instrumenten:

Uitsluitingen

PFZW heeft twee redenen om niet te beleggen (uitsluiting) in bedrijven of in staatsobligaties van landen: product en gedrag.

Product

We beleggen niet in bedrijven die niet bij ons passen door het product dat ze maken.

In het geval van bedrijven zijn er twee redenen voor uitsluiting.

1. Als we een bedrijf van de wet moeten uitsluiten. Bijvoorbeeld wanneer het bedrijf controversiële wapens maakt.
2. Als een bedrijf niet voldoet aan onze eisen. Zo beleggen we al jaren niet in tabak. Sinds kort beleggen we ook niet meer in kolen en teerzand.

Gedrag

Het gedrag van bedrijven en landen kan ook een reden zijn om niet in bedrijven en staatsobligaties van landen te beleggen. Dit kan tijdelijk zijn. Denk hierbij aan multinationale bedrijven die zich niet houden aan:

1. Regels op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen
2. De OESO-richtlijnen voor multinationale bedrijven
3. De VN Global Compact Principes

Ook beleggen we niet in staatsobligaties van landen die zijn onderworpen aan sancties van de VN Veiligheidsraad en/of de EU.

ESG-integratie

PFZW is ervan overtuigd dat duurzaamheidsfactoren van invloed zijn op het risico-rendementsprofiel van de beleggingen. Bij elke beleggingsbeslissing wordt daarom informatie meegenomen op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (Environment, Social and Governance; ESG). Door dit te doen zien we mogelijke risico's of juist kansen en bereikt PFZW een beter rendement en/of een lager risico.

Kapitaal sturen

De impact van het geld dat aan PFZW is toevertrouwd is groot. Door gericht te sturen met dit geld kan PFZW een positieve bijdrage leveren aan de wereld en een eventuele negatieve bijdrage verkleinen.

We proberen zoveel mogelijk van het vermogen te beleggen in bedrijven die met hun producten en/of diensten bijdragen aan de SDG's. Ons doel: in 2025 draagt 20% van het vermogen aantoonbaar bij aan de SDG's. Dit is bereikt door het aandeel beleggingen die bijdragen aan de SDG's te verhogen. En ook door een aparte allocatie naar aandelenbeleggingen in de SDG's.

Een andere manier waarop we met het geld dat ons is toevertrouwd sturen is onze CO₂-reductiestrategie. We willen de CO₂-uitstoot van onze beleggingsportefeuille fors terugdringen. Dat doen we door minder te beleggen in slecht presterende bedrijven. We beleggen juist meer in bedrijven die een relatief lage CO₂-uitstoot hebben. Hierdoor is de totale uitstoot van onze aandelenportefeuilles in de afgelopen jaren al gehalveerd.

Betrokken aandeelhouderschap

PFZW is als aandeelhouder betrokken bij de bedrijven waarin het belegt. We gaan met bedrijven in gesprek, onder andere om ze aan te sporen verder te verduurzamen. Daarbij hoort ook dat PFZW bij bedrijven aandringt dat herstel en/of verhaal wordt aangeboden aan benadeelden die negatieve impact hebben ervaren van een activiteit van het bedrijf.

Naast het voeren van gesprekken met bedrijven stimuleren we duurzaamheid door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. De uitvoeringsorganisatie van PFZW (PGGM) stemt elk jaar namens PFZW op aandeelhoudersvergaderingen. Daarbij werkt de uitvoeringsorganisatie ook samen met andere aandeelhouders. Zo oefenen we samen meer invloed uit. PFZW volgt hierin de stemrichtlijnen van de uitvoeringsorganisatie. Deze zijn afgeleid van het PFZW-beleid.

Voor de fossiele sector is ons einddoel om in 2024 alleen fossielebrandstofbedrijven in de portefeuille te hebben die een "Paris Aligned"-doelstelling hebben dat onderbouwd is met een geloofwaardig plan. Paris Aligned-doelstellingen zijn CO₂-reductiedoelstellingen die afgestemd zijn met het Klimaatakkoord van Parijs. We voeren gesprekken met de betreffende bedrijven om ze hiertoe aan te zetten.

Goed ondernemingsbestuur

We hebben een beleid om praktijken op het gebied van goed ondernemingsbestuur te beoordelen.

We gebruiken hiervoor internationale verdragen en gedragscodes. Dit zijn de 'Global Compact Principes' van de Verenigde Naties en de OESO-richtlijnen voor multinationale bedrijven. PFZW gebruikt hiervoor een screeningsmethode. We beoordelen bedrijven op basis van incidenten binnen de eigen productielocaties en incidenten in de toeleveringsketen. Is de score van bedrijven 'zeer ernstig'? Dan beleggen we niet in deze bedrijven.

Wat is het beoordelingsbeleid voor praktijken op het gebied van goed bestuur van de ondernemingen waarin is belegd onder meer met betrekking tot goede managementstructuren, betrekkingen met werknemers, beloning van het betrokken personeel en naleving van de belastingwetgeving?

De Europese regelgeving (de Informatieverschaffingsverordening in artikel 2.17) noemt vier thema's die met name bepalen of sprake is van goed bestuur door ondernemingen:

- goede managementstructuren
- betrekkingen (van de werkgever) met hun werknemer(s)
- beloning van het betrokken personeel
- naleving van de belastingwetgeving.

PFZW beoordeelt of ondernemingen waarin wordt belegd in de praktijk daadwerkelijk op een goede manier worden bestuurd. Dus of er fatsoenlijke bedrijfsvoering en werkmethodes zijn. PFZW beoordeelt dit in ieder geval op basis van bovenstaande thema's, maar ook op andere thema's. Dit gebeurt door een onderzoek uit te voeren van de ondernemingen waarin we (willen) beleggen op basis van de principes van de Verenigde Naties en de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. In deze richtlijnen zit namelijk ook een aantal richtlijnen die gaan over bovengenoemde en andere thema's met betrekking tot goed bestuur.

Het onderzoek door PFZW van ondernemingen vindt plaats op basis van een methode die we samen met een adviseur hebben ontwikkeld. Daarvoor zijn in de eerste plaats van belang de principes (richtlijnen) 3 tot en met 6 van de VN Global Compact:

- bedrijven moeten de vrijheid van vakvereniging en de erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen steunen (principe 3);
- het bestrijden van iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid (principe 4);
- het afschaffen van kinderarbeid (principe 5);
- het bestrijden van discriminatie in arbeid en beroep (principe 6).

Daarnaast zijn relevant de OESO-richtlijnen (hoofdstukken II, V, X en XI) voor multinationale ondernemingen namelijk:

- II. Algemene beginselen voor bedrijfsbeleid
- V. Werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen
- X. Mededinging
- XI. Belasting

In deze hoofdstukken zijn 31 richtlijnen voor goed bestuur van ondernemingen op allerlei deelterreinen tot in detail uitgewerkt. Hiervoor verwijzen we naar de OESO-richtlijnen.

Wij toetsen bedrijven op bovenstaande richtlijnen en principes. Als een onderneming niet daadwerkelijk in de praktijk uitvoering geeft aan de verschillende principes en richtlijnen voor goed bestuur dan beleggen we niet in deze onderneming of verkopen we onze beleggingen.

(e) Aandeel beleggingen

PFZW verdeelt het geld dat we beheren over verschillende soorten beleggingscategorieën binnen een beleggingsportefeuille. Het grootste deel van de beleggingen van PFZW is afgestemd op de ecologische en of sociale kenmerken. Dit gaat om aandelen, liquide krediet, staatsobligaties ontwikkelde landen, staatsobligaties opkomende landen (in harde valuta), vastgoed, infrastructuur en private equity. De overige beleggingen zijn niet afgestemd op deze kenmerken en zijn belegd in staatsobligaties opkomende landen (in lokale valuta), kredietrisico beleggingen, hypotheek, verzekeringen, derivaten of liquide middelen. Daarvoor gelden geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

PFZW hanteert geen duurzame beleggingsdoelstelling die voldoet aan de Europese regels vastgelegd in de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) of beleggingen in ecologisch duurzame activiteiten in de zin van de Taxonomie-Verordening.

(f) Monitoring van ecologische en sociale kenmerken

Hoe worden de ecologische of sociale kenmerken die door het financiële product worden gepromoot en de duurzaamheidsindicatoren die worden gebruikt om het behalen van elk van die door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken te meten, gemonitord over de gehele levensduur van het financiële product, evenals de daarbij behorende interne of externe controlemechanismen.

De ecologische en sociale kenmerken monitoren we op de volgende manier:

1. De beleggingen van PFZW moeten voldoen aan minimumduurzaamheidsnormen

Uitsluitingen bewaken we op de volgende manier:

- In opdracht van PFZW stelt onze uitvoeringsorganisatie PGGM een lijst op van beleggingen waarin niet belegd mag worden op basis van de uitsluitingscriteria.
- Vermogensbeheerders die voor PFZW beleggen krijgen deze lijst toegestuurd. In de overeenkomst met deze vermogensbeheerders staat dat er niet in deze bedrijven/ staatsobligaties belegd mag worden. De lijst wordt minstens tweemaal per jaar bijgewerkt. Dit betekent dat er belegd kan worden in recentelijk geïdentificeerde ondernemingen in de periode tot herziening van de lijst.
- Eventueel overschrijdingen moeten door de vermogensbeheerders gemeld worden aan PFZW en PGGM.
- PGGM controleert regelmatig of er niet in deze beleggingen belegd is.

Actief aandeelhouderschap bewaken we op de volgende manier:

- PFZW maakt gebruik van externe partijen bij het uitvoeren van de engagementactiviteiten. PFZW heeft thema's gekozen die van belang zijn bij het uitvoeren van engagement.
- PFZW wordt elk kwartaal geïnformeerd over de uitvoering van de gevoerde gesprekken en de voortgang van de door PGGM uitgevoerde engagementtrajecten. Op basis van de rapportages bekijkt PGGM of intensivering, stopzetting of inzet van aanvullende activiteiten nodig is.
- Op basis van deze informatie kan PFZW ervoor kiezen of partijen eventueel worden uitgesloten.

2. PFZW heeft een klimaatstrategie om bij te dragen aan de klimaattransitie

De klimaatstrategie bewaken we op de volgende manier:

- PFZW heeft de CO₂-reductiedoelstellingen voor de specifieke beleggingsportefeuilles meegegeven aan PGGM en de vermogensbeheerders. Dit zijn de beleggingsrichtlijnen. Voor sommige beleggingsportefeuilles is de benchmark aangepast aan deze eisen.
- PFZW wordt regelmatig geïnformeerd over de uitvoering van het beleggingsbeleid en over of de portefeuilles nog binnen de afgesproken kaders worden beheerd (waaronder de afspraken over CO₂-reductie).

3. PFZW wil bijdragen aan duurzame ontwikkelingsdoelen

De bijdrage aan duurzame ontwikkelingsdoelen bewaken we op de volgende manier:

- PFZW heeft het minimale gewenste percentage beleggingen dat bijdraagt aan SDG's als beleggingsrichtlijn meegegeven aan PGGM en de andere vermogensbeheerders die voor PFZW beleggen.
- PFZW wordt regelmatig geïnformeerd over de uitvoering van het beleggingsbeleid. Daarnaast worden we ook geïnformeerd over of de portefeuilles nog binnen de afgesproken kaders worden beheerd. Waaronder de afspraken over de CO₂-reductie.

(g) Methodologieën voor ecologische of sociale kenmerken

Welke methodologieën worden gebruikt om te meten hoe de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken worden behaald?

1. De beleggingen van PFZW moeten voldoen aan minimumduurzaamheidsnormen

Dit meten we met de volgende indicator:

- Aantal beleggingen in uitgesloten bedrijven en landen.
- Aantal bedrijven waarmee PFZW in gesprek ging over duurzaamheidsonderwerpen.

De volgende bedrijven sluiten we uit:

- Controversiële wapens: ondernemingen die betrokken zijn bij de productie en handel van controversiële wapens. Dit zijn wapens die op grote schaal leed toebrengen en gericht zijn op burgers, of waarvan vooral slachtoffer zijn. Het gaat om: **1.** massavernietigingswapens a) kernwapens, b) chemische wapens en c) biologische wapens) en **2.** wapens met een hoog risico op slachtoffers (waaronder burgers) tijdens en/of na militair conflict a) antipersoonsmijnen, b) clusterbommen en c) munitie met verarmd uranium.
- Tabaksproductie: ondernemingen die zich bezighouden met de productie van tabak en/of tabaksproducten (bijvoorbeeld sigaretten, sigaren, pruimtabak etc.). Ook bedrijven die voor 30% of meer eigenaar zijn van een tabaksproducent worden op de uitsluitingslijst geplaatst.
- Steenkool: ondernemingen die meer dan 5% van hun totale inkomsten halen uit de productie van steenkool. Of meer dan 30% uit elektriciteitsopwekking met behulp van thermische steenkool.
- Teerzanden: ondernemingen die meer dan 1% van hun totale omzet halen uit de productie van teerzandolie.
- Arctische boringen: ondernemingen die meer dan 1% van hun totale inkomsten halen uit olieboringen in de poolgebieden;
- Sancties: staatsobligaties van landen waartegen de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties of de Europese Unie sancties heeft afgekondigd.
- Internationale standaarden: zeer ernstige schendingen bepalen we op basis van een screening die ontwikkeld is samen met Sustainalytics. Vooral principes 3 tot en met 6 van de VN Global Compact en hoofdstukken II, V, X en XI van de OESO-richtlijnen zijn belangrijk voor deze screening.
- Voor landen in opkomende markten gelden aanvullende uitsluitingen als er sprake is van een autoritair regime of beperkte individuele vrijheden.

Het engagementbeleid van PFZW past uitvoeringsorganisatie PGGM toe. Dit betekent dat PGGM namens PFZW met een of meerdere ondernemingen actief in gesprek gaat om wenselijk gedrag te stimuleren. Verbeterd een onderneming onvoldoende na een periode van intensieve 'engagement'? Dan besluiten we of we een onderneming uitsluiten. Mogelijke negatieve gevolgen van uitsluiting worden in onze afweging meegenomen.

2. PFZW heeft een klimaatstrategie om bij te dragen aan de klimaattransitie

De voortgang meten we met de volgende indicatoren:

- Scope 1- en scope 2-CO₂-uitstoot van de aandelenportefeuille en liquide kredietportefeuille.
- Percentage beleggingen in publiek vastgoed, privaat vastgoed en infrastructuur waarvoor CO₂-reductiedoelstellingen conform het Klimaatakkoord van Parijs gelden.
- Aantal bedrijven waarmee PFZW het gesprek voerde over klimaatonderwerpen.

* Scope 1 is de uitstoot die in de lucht komt door de directe eigen productieprocessen. Hierbij worden olie, kolen en gas verbrand. Bijvoorbeeld om machines te laten draaien in de fabriek. Scope 2 is de indirecte uitstoot die is vrijgekomen bij het produceren van de ingekochte energie. Deze uitstoot heeft dus al plaatsgevonden vóór het gebruik ervan.

Wanneer we het hebben over CO₂ bedoelen we doorgaans CO₂ equivalent (CO_{2e}). CO₂ equivalenten omvatten alle broeikasgassen zoals deze zijn erkend in het Kyoto Protocol: koolstofdioxide, methaan, stikstofdioxide, fluorkoolwaterstoffen, perfluorkoolstoffen en zwavelhexafluoride.

Op individueel bedrijfsniveau verwijst de absolute CO₂-uitstoot naar het aantal tonnen CO₂ dat een bedrijf produceert. Wanneer op portefeuille/benchmarkniveau wordt gesproken over absolute uitstoot bedoelen we doorgaans financed emissions, zoals gedefinieerd door PCAF.

3. PFZW wil bijdragen aan duurzame ontwikkelingsdoelen

Dit meten we met de volgende indicatoren:

- Percentage beleggingen dat bijdraagt aan de SDG's.
- Percentage beleggingen dat bijdraagt aan de focusgebieden 'Mens & Gezondheid' en 'Klimaat'.

Beleggingen worden geselecteerd op basis van hun bijdrage aan één of meer van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's).

(h) Databronnen en -verwerking

Financiëlemarktdeelnemers beschrijven:

- a) de databronnen die worden gebruikt om elk van de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken te behalen;
- b) de maatregelen die zijn genomen om de kwaliteit van de data te waarborgen;
- c) de wijze waarop de data worden verwerkt;
- d) het aandeel van de data die een schatting zijn.

Gebruikte databronnen (bronnen van gegevens en informatie)

- Sustainalytics, Trucost en RepRisk voor uitsluitingen op basis van product en gedrag
- Trucost voor data over CO₂-uitstoot
- SDI Asset Owner Platform voor SDG-data

Dataveranciers gebruiken weer eigen gegevensbronnen zoals bedrijfsrapporten, mediaberichten, overheidsbronnen en NGO-rapporten.

Genomen maatregelen om datakwaliteit te waarborgen

Bij het selecteren van dataveranciers beoordelen we meerdere aspecten van datakwaliteit. Denk aan de volledigheid van de data voor het bedoelde beleggingsuniversum en de methodologie. Maar ook de datakwaliteitscontroles die de dataverancier doet. Ondernemingsgedrag (goed bestuur) wordt beoordeeld volgens internationale standaarden.

Verwerking van data

PFZW verwerkt zelf geen data anders dan de rapportages die we op periodieke basis ontvangen van PGGM. PFZW wordt periodiek geïnformeerd over de implementatie, resultaten en voortgang van het beleid. PGGM en de andere vermogensbeheerders die voor PFZW beleggen verwerken wel data en hebben hier eigen procedures voor opgesteld.

CO₂-data

CO₂-gerelateerde gegevens voor beursgenoteerde aandelen hebben een dekking van 95%. CO₂-gerelateerde gegevens voor bedrijfsobligaties hebben een gemiddelde dekking van 70%. Ongeveer 20% van de CO₂-data is gebaseerd op door ondernemingen gerapporteerde data. Het grootste deel van de CO₂-data wordt gemodelleerd op basis van een model van de dataprovider Trucost. Voor de ontbrekende data hanteert PGGM een eigen methodiek om CO₂-data te schatten.

(i) Methodologische en databeperkingen

Wat zijn de eventuele beperkingen aan de methodologieën en databronnen en hoe zijn deze beperkingen niet van invloed op de wijze waarop de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken worden behaald?

Ontbrekende ESG-gegevens

De gegevens die PGGM en onze andere vermogensbeheerders gebruiken om de ecologische en sociale kenmerken van beleggingen te bepalen, ontvangen ze meestal van externe dataleveranciers. Deze dataleveranciers halen deze gegevens uit rapportages van ondernemingen, zoals jaarverslagen. Echter, niet alle bedrijven rapporteren de benodigde gegevens. Hierdoor heeft PGGM niet altijd alle informatie om te kunnen beoordelen of wordt voldaan aan de gepromote kenmerken. Om het risico op ontbrekende of inconsistente data te verkleinen, maakt PGGM gebruik van meerdere externe gegevensleveranciers.

Actualisatie van de data

PGGM actualiseert minimaal twee keer per jaar de uitsluitingslijst. Uiteraard kan het voorkomen dat bedrijven tussen deze momenten in controversieel gedrag vertonen of controversiële activiteiten ontplooiën. Hierdoor kunnen ze korte tijd ten onrechte niet op de uitsluitingslijst staan.

Beleggen in beleggingsfondsen

PFZW kan ook beleggen in beleggingsfondsen. PFZW heeft geen controle over de uitvoering van het beleid van de beleggingsfondsen waarin wordt belegd. Het kan dus voorkomen dat PFZW via beleggingsfondsen toch belegt in ondernemingen die op de uitsluitingslijst staan van PFZW of dat er in deze beleggingsfondsen op andere engagement thema's wordt ingezet. PFZW probeert uiteraard wel zoveel mogelijk beleggingsfondsen te selecteren die in lijn zijn met het hier beschreven beleid.

(j) Due diligence

Welke due diligence is uitgevoerd met betrekking tot de onderliggende activa van het financiële product, met inbegrip van de interne en externe controles van die due diligence?

Bij elke belegging begint PFZW met het uitvoeren van een due diligence-proces om mogelijke negatieve gevolgen van een belegging op duurzaamheid vast te stellen. Dit doen we op basis van de OESO-richtlijnen (opgenomen in het IMVB-convenant) en de UN Global Compact Principles.

PFZW beoordeelt de volgende onderwerpen:

- De waarschijnlijkheid en ernst van de negatieve gevolgen.
- De mate waarin de onderneming bijdraagt aan een duurzame wereld.

Om de ernst van de negatieve gevolgen van bedrijven op mens en milieu vast te stellen, kijken we naar de mate van naleving van de OESO-richtlijnen voor institutionele beleggers. Bedrijven krijgen een score op basis van incidenten binnen hun eigen productielocaties en incidenten in de toeleveringsketen. Aangezien PFZW in veel verschillende beleggingscategorieën belegt, zijn er veel mogelijke negatieve gevolgen. Deze negatieve gevolgen gaan bijvoorbeeld over klimaatverandering en mensenrechten zoals arbeidsrechten of watertekorten.

PFZW kan verschillende maatregelen nemen als blijkt dat een belegging negatieve duurzaamheidseffecten heeft. PFZW kan een bedrijf uitsluiten of kan door actief aandeelhouderschap proberen de situatie te veranderen.

Voor de selectie en beoordeling van vermogensbeheerders gebruikt PFZW de volgende aanpak:

PFZW streeft ernaar vermogensbeheerders te kiezen die dezelfde ESG-overtuigingen hebben als PFZW en ESG-risico's en -kansen meenemen in hun beleggingsbeslissingen. PFZW verwacht van vermogensbeheerders dat zij de PFZW-visie op duurzaam beleggen onderschrijven.

Bij de beoordeling van de externe vermogensbeheerders kijkt PFZW of zij duidelijke koplopers/opiniemakers zijn op het gebied van ESG. Bovendien kijkt PFZW of ESG-integratie een zichtbaar onderdeel is van de organisatie en processen. Ook toetsen we de beleggingsprestaties van de vermogensbeheerders. We kijken dan naar financiële en maatschappelijke doelstellingen.

We vergelijken de ESG-prestaties van externe vermogensbeheerders met:

- De ESG-doelstellingen van de portefeuille.
- De prestaties van vergelijkbare vermogensbeheerders met een vergelijkbare portefeuille.

(k) Engagementbeleid

Welk engagementbeleid wordt gevoerd indien engagement deel uitmaakt van de ecologische of sociale beleggingsstrategie, met inbegrip van procedures voor het beheer van duurzaamheidskwesties binnen ondernemingen waarin is belegd?

We gebruiken onze invloed als aandeelhouder door bedrijven te wijzen op hun rol en verantwoordelijkheid voor het milieu en mensenrechten. We wijzen ze ook op de manier waarop zij hun bedrijf besturen (governance). Dat doen we door met hen in gesprek te gaan en door gebruik te maken van ons stemrecht. Doen bedrijven dingen die niet door de beugel kunnen, zoals fraude plegen? Als het nodig is dan zetten we samen met andere beleggers juridische stappen.

Wij spreken bedrijven aan op hun beleid en activiteiten als ze in onze ogen onvoldoende rekening houden met milieu en maatschappij. Via deze gesprekken willen wij zorgen voor verbeteringen, zoals minder CO₂-uitstoot. We geloven dat kritische, actieve aandeelhouders bedrijven bij de les houden en prikkelen tot meer aandacht voor duurzaamheid. Dit noemen we engagement. Wij volgen daarbij het beleid van onze uitvoeringsorganisatie PGGM, met wie wij gezamenlijk het beleid rond engagement hebben opgesteld.

Per jaar brengen we op zo'n 5.900 aandeelhoudersvergaderingen onze stem uit. We werken zoveel mogelijk samen met andere aandeelhouders om de invloed te vergroten. Onze uitvoeringsorganisatie PGGM brengt samen met speciale dienstverleners onze stem uit.

(l) Aangewezen referentiebenchmark

Is er een index aangewezen als referentiebenchmark voor het bereiken van de ecologische of sociale kenmerken die door het financiële product worden gepromoot en op welke wijze is die index afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die door het financiële product worden gepromoot, met inbegrip van de inputdata, de methodologieën die zijn gebruikt om die data te selecteren, de herbalanceringsmethodologieën en de wijze waarop de index wordt berekend?

Het financiële product maakt geen gebruik van een referentiebenchmark zoals bedoeld in de wetgeving om te voldoen aan de ecologische en sociale kenmerken.